

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.
TELEFON: 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lei pótdíj ellenében kapják. *vo*

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Növénytermelési és Értékesítő Szakosztálya

által., 1928 évi szeptember hó 2—8. napjain
rendezendő

II. Erdélyrészi Nemesített vetőmag-kiállítás és Vásár tudnivalói.

I. A kiállítás és vásár célja.

A kiállítás és vásár célja: a kapcsolt területek növénytermelésének fejlesztése, színvonalának emelése, a szakismeretek terjesztése. A nemesített és fajtiszta vetőmagvak termelésének és értékesítésének előmozdítása. A nemesített vetőmagvak, az újabb tenyésztési eljárások, termelési eszközök, anyagok, felszerelési cikkek, szakirodalom bemutatása.

II. A kiállítás és vásár csoportjai.

- I. csoport: Nemesített vetőmagvak.
- II. csoport: Talaj-megmunkáló, magtiszító, cséplő, vető, stb. gazdasági gépek és eszközök.
- III. csoport: Növényvédelmi szerek, műtrágyák stb.

III. Jutalmak.

A kiállítás kitüntetettjei számára érmek és oklevelek állanak a bíráló-bizottság rendelkezésére.

IV. Tudnivalók.

1. A kiállítás és vásár ideje: 1928. szeptember 2—8 napjai.
2. A kiállítás helye: Cluj-Kolozsvár, Str. Andrei Muresan—Attila-u. 10., az Erdélyi Gazdasági Egylet székháza és kertje.
3. A kiállítás és vásár tárgyai: nemesített őszi gabona, takarmány, stb. növény vetőmagvak, korai burgonya vetőgumó stb., nyersen és feldolgozott állapotban, gazdasági gépek, eszközök, anyagok, műtrágyák, növényvédelmi szerek, stb.

4. *Helydíjak*: alap- vagy falterület □-méterenként tagoknak 200 lei, nem tagoknak 300 lei. A helyigények a bejelentés sorrendjében elégtetnek ki.

5. A beküldendő vetőmag minimum 10 kg. Az egyes növények gyökereitől, tövestől is beküldhetők demonstráció céljából.

6. *Tűz- és betörés elleni biztosítás* díja minden megkezdett 1000 lei érték után 10 lei, mely összeg a bejelentéskor a helydíjjal együtt fizetendő.

7. *Bejelentések* 1928. évi augusztus hó 15-ig, a hely- és biztosítási díjakkal együtt az E. G. E. titkári hivatala címére küldendők be.

8. A *catalogus* a bejelentésekből fog összeállítani román és magyar nyelven. A kiállító címének és bejelentett tárgyak felsorolásának közlése díjtalan. Bejelentendő a kiállító neve, pontos címe, a kiállítandó tárgyak vagy termények fajtája az eladó készlet mennyiségének és árának megjelölésével.

9. *Hirdetés a catalogusban*: oldalanként 1200 lei, féloldal 600 lei, negyed oldal 400 lei, szalaghirdetés díja 300 lei.

10. A *kiállítandó tárgyak beküldési határideje* 1928. augusztus hó 30.

11. *Belépőjegy nincs*. A *catalogus* megváltása kötelező. Kiállítók az első megvásárolt *catalogus* után másra át nem ruházható állandó szabad belépésre jogosító igazolványt kapnak.

12. *Eladási jutalék*. A kiállításon és vásáron eszközölt eladás, vagy felvett rendelés után az érték 2%-a jutalék címén a kiállítási iroda pénztárához nyugta ellenében befizetendő. Az árusítást a kiállítási és vásári iroda is elvállalja.

13. *Kártérítés*. A kiállított tárgyak lelkiismeretes őriztetéséről a rendezőség gondoskodik, azokat biztosítja. A tárgyak elveszéséért és az azokban keletkező esetleges károkért úgy a szállítás, mint a kiállítás tartama alatt is a rendezőség a felelősséget a biztosítótársaságra hárítja.

14. Minden a kiállítással és vásárral kapcsolatos kérdésben felvilágosítást nyújt az E. G. E. titkári hivatala (Cluj-Kolozsvár, Str. Andrei Muresan—Attila u. 10.

A gazdasági könyvvezetés haszna és jelentősége.

Irta: Dr. Nagy Endre.
(Folytatás.)

Kezdetben az ember szédül, mikor ezeket olvassa, de aztán, ha konkrét esetek fölött gondolkodik, hamarosan rájön, hogy milyen egyszerű gondolatkulcsa van mindennek. Egy kis gyakorlat után alig téved az ember benne. *Fő elv: minden tétel egy kiadást és egy bevételt jelent.* Legvilágosabb ez a pénztárkönyvnél, hol szemmel látható, hogy addig nem adhattam ki pénzt, míg valahonnan be nem vettem.

De hát szükség van-e erre? Ime két egyszerű példa! *Lótenyésztésem van 2 fedező ménnel, melyeket idegenek is igénybevesznek. A lótenyésztés számlám gyönyörű pénz bevételt mutat fel tavasztól őszig. Kiadásom, annak a pár embernek készpénzfizetése, akik a ménes mellett vannak, meg néhány kötőfékszár. Azt hinné az ember, hogy nincs fényesebb üzlet, mint a ménes, de mikor kezdem kiszámítani az elfogyasztott szalás-takarmány, ábrak, konvenció meg legelőbér értékét akkor térek észre, hogy mennyit fizettem rá gyönyörű ménesemre.*

Mondjuk egy gazdaság csupán annyi gabonát termel, amivel fedezi a tulajdonos szükségletét, a premondát és állati takarmányozását. Eladó gabonája tehát sohasincs. Csupán a pénzforgalmat nézve a gabonatermelés nem hoz semmit, ám elvégezve az említett átírásokat kiderülhet, hogy a gabonatermelés egyike a gazdaság legjövődelmzőbb üzemeinek, melyet érdemes fokozni.

Az ember maga csodálkozik mi minden derül ki egy ilyen alapos átkönyvelési munkálattal során, Teremhet ugyebár akármennyi gabona és hizlalhatok rajta 100 libát, 50 pulykát, 12 sertést, ha a tulajdonos vendéges háztartást visz, nincs látható haszna a gazdaságnak. De ha könyveimet pontosan vezetem magam látom, mint birtokos hol a hiba s nem kell fáj, igaztalan szemrehányásokkal illetnem birtokom kezelőjét.

Minden tételt bevétel meg kiadási rovatba könyvelve el, hol mutatkozik hát a haszon vagy veszteség?

1. A pénzkészletben.

2. A számlák utolsó rovatában.

A számlák utolsó rovata a készletek felértékelése. Ezt alábbi számláknál szoktuk végezni és csupán mint bevételi tételeket könyveljük.

a) Gabonatermelés. E számlán vezetett gabonanemek *évvégi készletének értéke*.

MINERVA

Biztosító r.-t.

Igazgatóság: Cluj-Kolozsvár, Regele Ferdinand
(Ferenc József-út) 37. sz. Saját székházában.

Vezérképviseltek:

Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, Brassó, Szatmár és Arad.

Főképviseltek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Nagy-Szeben, Lugos, Zilah, Szászrégen, Dés, Gyulafehérvár és Beszterce.

Erdélyrészi képviselőt:

Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnél,
Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

A társaság foglalkozik a biztosítás minden ágazatával. — Más társaságnál érvényben levő biztosításokat felelősség mellett olcsóbb díjjal átvesz.
Képviseltek: Minden községben. Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai díjkedvezményben részesülnek.

Allatbiztosítás! Minden gazdának kötelessége a „Minervánál” biztosítani!

ilyen rendszeres könyvelés annyit, mint egy béres évi munkája? Aztán még egyet. Külföldön, köztük a szomszédos Magyarországon is, gazdasági könyvelési központok vannak, amivel a fenti évi 18—20,000 Lei 10—12,000 Leire, sőt talán még kevesebbre is csökkenthető. Miért nincs nálunk ilyen? Hány elbocsátott, vagy inségnegyedjion tengődő volt tisztviselőnek tudnánk ezzel kenyeret adni. Kenyeret abból a nettó haszonból, amit a világos látás és jövedelmünk gyarapodása ad.

Hol állunk ma? Egy birtokos megbízott azzal, szerezném be számára a gazdasági könyvvelés nyomtatványait. Nem vidéki városban, Kolozsváron kerestem. A nyomdák, papirkereskedők megmosolyogtak: Ilyesmit nálunk senki sem használ, senki sem keres soha. Itt vagyunk. Nem főkönyv, sem mérleg nyomtatványról nem volt szó, magtári naplót és állatszámadást kerestem. Lám Erdélyben ezekre sincs szükség ma, amikor 10 éve annak, hogy nem lehet ezeket a nyomtatványokat Budapestről hozatnunk. Tudom — le a kalappal — vannak kivételek, de csupán kivételek. Ez indított arra, hogy én a nem szakképzett könyvelő az állami protekción alatt nem álló „expert contabil” kimerészkedjem gazdaésszel összeállított sablonjaimmal. Szándékosan nem használtam a hivatalosan hangzó tartozik meg követel rovatokat. Nem ezek teszik a lényegét, hanem az egyszerűség és érthetőség.

Az anyaföld és az ember harcban állanak Erdély földjén. Igazságos bírák dönthetik el csupán e harcot s nincs igazabb, pártatlanabb bírői fórum e földön a kérlelhetetlen számsoroknál. Adjátok meg a termőföldnek ami őt megilletti, mert csak úgy táplálja és élteti a nemzeteket.

(Vége.)

Németországi levelek.

Több ízben olvashatták tagjaink felhívásainkat a gazdai fajokhoz egy németországi tanulmányi kirándulásra. A tavalyi akciónk rendén 2 gazdai fajú vállalkozott csak a fél évig tartó ugyszólván ingyenes utra, az idén már nyolcan indultak március 20.-án utnak. Egyik kirándulónk ott maradt tavaly a téli fél évre és beiratkozott egy német gazdasági iskolába. A korábban vett levelében egy kis tájékoztatást küldött a tapasztalatai felől, amelyeket az alábbiakban közlünk buzditásul azon gazdai fajú számára, akik még gondolkoznak, hogy résztvegyenek-e jövőben egy ilyen kiránduláson vagy ne? Ime itt következnek az ő valamint az idén kiment gazdai fajú sorai.

*

1927. év tavaszán jöttem Thüringiába. Thüringia talajminősége az erdélyihez hason-

lón vidékenként igen változó és a legkülönbözőbb összetételű. A nehéz agyagos földtől a legkönnyebb futóhomokig minden feltalálható, még az 1420 m. magas hegyek között is. Az időjárás zordnak mondható. A tél októbertől ápriliséig tart. Hideg. Ennélfogva a mezőgazdasági munka összeroldódik, ezért rá vannak utalva a helyes munkabeosztásra.

Jellemző a német gazdálkodásra, hogy a gabonaféléket tavasszal kétszer kapálják, ép úgy, mint a kapás növényeket.

Az erdős vidékeken és nagyon köves helyeken különösen fejlett az állattenyésztés. A teheneiket kizárólag tejelésre használják. Modern istállók vannak vízvezetékekkel. A legfélreesebb helyen is mindennap elektromos darálóval készíti el a gazda tehenei, sertései eleségét. Kitűnő eredménnyel tenyésztik a sziléziai rozsdá, fekete és pirostarka szarvasmarhákat.

A német gazdák mindegyike végzett valamilyen gazdasági iskolát. Az az elv uralkodik, hogy a gazdaságban a tudással a legnehezebb viszonyokat, gátakat le lehet győzni. A gazdák tudják, hogy egyedül nehéz, együttesen tudnak jól gazdálkodni. Érdekeik megvédésére erős gazdakörökben tömörülnek. Áruik eladásában a szövetkezetek által előnyös kereskedelmet üznek. A szövetkezetekben szabott árak vannak kifüggesztve mindig.

A mindennapi életben is ügyesek. Minden erő kifejtés villannyal történik. Harangozástól kezdve a vonatokon keresztül a földek megműveléséig mind villannyal. Sok műtrágyát használnak.

A városok szélén 300—400 négyszögöles területek bekerítve, pár négyszögölon saláta, bab, stb. külön-külön. Virágok. Kis „kastély” áll a kert közepén, mely két méter széles, két méter hosszú, zöldre vagy fehérre festve. Kis ablakokkal, fehér függönnyel. Vasárnap családjával itt tölti idejét a hivatalnok. Gazdálkodást nem tartják paraszt foglalkozásnak.

A német gazdasági tanulmányt minden ifjunak hasznára válik. Az iskolai tanulás nem drágább, mint más országokban. Az iskolai tanuláson kívül sokat tanul az ember a németektől. A gazdasági tudáson kívül elektrotechnikai, vegyészeti tudásra és gyakorlati tapasztalatra lehet szert tenni.

Ifj. Magyar Árpád
Camburg, Kirchstrasse 5.
Thüringia. Saale.

*

Az E. G. E. jóvoltából voltam olyan szerencsés, hogy kikerültem gazdasági tanulmány-uttra Németországba!

Elindulásunkkor nem is gondoltam, hogy olyan kedves, szeretetreméltó tud lenni a német gazda! Nagyon helyesen írta az E. G. E. vezetősége, hogy családtagok leszünk! Mert azok vagyunk! — Ha a munkaidőben azok vagyunk, a szórakozás terén sem szakadunk el a családtól.

Megérkezésünkkor a gazdaság megtekintése után vezetett be házigazdám, a gazdasági munkálatokba. Megjegyezte azonban, hogy „aki Németországba jön az nem időt lopni, hanem dolgozni jött ki és akinek nem tetszik a dolog az azonnal vissza is fordulhat!” És dolgozunk! Jó kedvvel, örömmel mert van eredménye a munkának.

Itt vagyunk a gépek, a technika országában, ahol minden géppel megy csak a gépet kell vezetni.

Olyan földet munkál meg a német, hogy Erdélyben a székely gazda még a lábát sem tenné rá! És a silány föld mellett olyan jövedelme van, hogy majdnem hihetetlen! Megtermeli a búzát, de nem eszi meg, hanem eladja és ő rozskenyeret eszik. Nincs olyan étkezés amelynél a burgonya hiányozna! Nem issza azt a mérget amit a székely annyira dicser, hanem csak sört!

Mig Erdélyben a gazdaember virradattól napnyugtáig dolgozik, addig itt csak hattól-hatig perse az étkezési (1/2 óra tízórai 1/2 uzsonnai és 2 órai ebéd) időt létszámítva! És mégis elérkezik minden munkájára.

Pedig jobban megmunkál mindent. A búzát 3-szor, a rozst, a búkkönyt egyszer kapálja! A zabot megboronálja és számtalan olyan munkát végez amit Erdélyben nem ismernek. Ha ez a nép kerülne egy olyan Istentől megáldott helyre mint Erdély, gazdagságával egy nép sem vehetné fel a versenyt.

Pénze az mindig van. Nem úgy mint minálunk, hogy ha egy gazda a gazdaságába beakar állítani egy 50 vagy 60.000 Leies gépet, csak részletfizetésre tudja megvenni.

És számtalan olyan eset amit Erdélyben nem láthatunk. Mindenkinek megkellene ragadni ezt az alkalmat, hogy az E. G. E. vezetésével kijöjjön és tanuljon mert hiszen csak azt a befizetett összeget kell kisajtolni a gazdaságból amit az E. G. E.-hez kell befizetni az utazás költségeire, itt meg mint családtag mindig van zsehpénze aszerint mintahogy dolgozik, 5—6—7—8 márka-hetenként.

Jöjjenek ki minél többen, hogy tanulmányait odahaza Erdélyben nemcsak a saját, hanem a köz érdekében értékesítsék.

Gerwisch, 1928. május 14.

Gyarmathy Andor.

ŐSZI TRÁGYÁZÁS

Minden gazda tudja, hogy az őszi trágyázás speciális műtrágyája a

MÉSZNITROGÉN

garantált 19-20 százalékos nitrogén- és 50-60 százalékos égetett mész tartalommal.

Őszi búzánál, rozsnál, árpánál, repcénél, szőlőnél, rétnél, legelőnél legjobban kifizetődik.

40 százalékos kálisó
16-18 százalékos superphosphat
különösen kalászosoknál nagyjelentőségű.

Én Tröbsdorfba kerültem, Thuringiában. A környék teljesen megfelel az erdélyi külszíni képnek, erdők, hegyek váltakozva magas fensíkokkal és völgyekkel. E száz lakosú falu, mely azonban magas kőből épült lakóházaival, gránit kövezetű utáival és uccáival, villanyvilágításával és vízvezetékével egy nagy város elszakított kis részének tetszenék, ha a gazdasági épületek és munkanapokon az uccákon áthaladó a mezőre kiugykvó vagy onnan hazatérő emberek és állatok nem cáfolnák meg első pillanati gondolatunkat.

Hermann Rosenhahn az én németországi gazdám kb. 450—500 Morgen nagyságú birtokkal rendelkezik, melyből háromnegyedrész szántó, egynegyedrész pedig erdőből kert és gyümölcsösből áll. Mintaszerű rend és munka-beosztás jellemzi e gazdaságot. Tejgazdaság 20. drb. fejős tehén, disznóhízlalda malacóztató, valamint baromfityesztés a szükséges igaz azaz itt hámos állatok mellett. 8 lova, kettőnként egy kutszer, egy schweizer (tehenész) kertész, teszik ki a gazdasági cselédséget, kiknek fizetése és természetbeni javadalmazása a gazdasági munkaadók szövetsége által megállapított mérték szerint egyöntetűen történik minden egyes gazdaságban.

Az állatok táplálása erőtakarmányozás által történik nagyrészt az általunk is ismert recipék szerint.

Gazdám ami a gabonatermelést illeti, csak a gazdaság részére szükséges kalászosokat termeli, gondos istálló és műtrágya előkészítéssel, nem beszélve a gabonaneműek háromszori megkapálásáról sem, ami ha az idő engedi feltétlenül megvan.

Kb. 30 Morgen cukorrépa vetés, és ugyanannyi krumplicvetés képezik a fő termelési ágakat. Természetes a szükséges gépekkel teljesen sőt igen bőven van ellátva.

Végezetül annyit, hogy hálás köszönetet mondok az E. G. E. vezetőségnek, hogy annyi készséggel mozdította elő a felsorolt s itt eléggé nem értékesíthető tapasztalatok megszerzésének lehetőségét.

Gönczy János

Cukorrépa takarmányozása.

A cukorrépa mérsékelt mennyiségben takarmányozásra felhasználható, azonban takarmányként nem veheti fel a versenyt a takarmányrépával, noha tápláléértéke magas szárazanyag-tartalma folytán sokkal nagyobb, mint a takarmányrépáé. A cukorrépában ugyanis általában 20—22% a szárazanyag-tartalom, melyből 16—17% cukor alakjában van jelen. A takarmányrépa szárazanyag-tartalma igen erősen ingadozik, de általában 10—12% szárazanyag-tartalommal számolhatunk, feltéve, hogy a gazdaság a helyi viszonyoknak megfelelő fajták kiválogatására kellő súlyt helyez. Minthogy takarmány- és cukorrépánál egyaránt a tápláléérték a répa szárazanyag-tartalmával arányos, előbbi adatainknak megfelelően cukorrépánál 14, takarmányrépánál 6 körüli keményítőértékkel kell számolnunk. Ezek szerint a cukorrépa több mint kétszerannyi tápláléértékhez juttatja az állatot, mint az átlagos takarmányrépa. Részben éppen nagyobb szárazanyag-tartalma és az ezzel járó magasabb cukortartalma folytán cukorrépából nem adagolhatunk az állatoknak oly mennyiségeket, mint takarmányrépából, mely utóbbi háziállataink természetszerű elesége. Ha csak 10 kg. cukorrépát etetünk valamely állattal, úgy ezen mennyiségben kereken 17 kg. cukrot fogyaszt, mely mennyiségnél több alig adagolható 500 kg. élsúlyra, mert a sok cukor az állatot meghajtaná. A cukorrépa nagyobb szárazanyag-tartalma folytán jóval keményebb is, mint a takarmányrépa, ami a takarmányrépánál nagyobb saponintartalmával együtt szintén oka annak, hogy az állatok a takarmányrépát szivesebben és sokkal nagyobb mennyiségben fogyasztják a cukorrépánál.

Ugyanez áll a szárított cukorrépára is, melyet a háboruban nagyobb mértékben állítottak elő.

Nagyobb mennyiségű cukorrépa termelésénél ezek szerint alig lehetne arra gondolni, hogy az teljes mennyiségében takarmányozási célokra szolgáljon és pedig annál kevésbé, mert a cukorrépát lehetőleg március végéig kell feleltetni, különben cukortartalma nagy veszteségeket szenved.

Vajjon tartományozástani szempontból cukorrépa vagy takarmányrépa termelése jobboldelmezőbb-e, ez kizárólag attól függ, hogy egy métermáza keményítőérték előállítására melyik esetben jár kisebb költséggel. Dr. W. I.

A vértetű irtása darazsakkal.

Egyik tagtársunk érdeklődése alapján megkeresést intéztünk a M. Kir. Állami Rovartani Állomáshoz a vértetűnek darazsakkal való irtása tárgyában. Sorainkra a következő érdekes feleletet adta az állomás: „A vértetűt pusztító fürkészdarázsokkal jelenleg végzünk kísérletet s úgy látszik, hogy nem minden remény nélkül. — Az ügy azonban annyira a kezdet kezdetén van, hogy komolyan beszélni róla még nem lehet. Egyébként még e darazsoknak a mi klímánk alatt történő meghonosodása esetén (mert Olaszországból származik) sem szabad a vértetű irtását egyedül ez állatkára bízunk. Ez legfeljebb csak mérsékelő hatású lehet, ahogy a hasznos énekes madarak sem szüntetnek meg a hernyók s egyéb kártevők jelentkezését“.

E fürkészdarázsok meghonosítása annál nagyobb jelentőségű, mert az egymás mellett levő gyümölcsösökben a vértetű elleni védekezés nemcsak hogy nem egységes, hanem — sajnos — Erdélyben sok helyen egyáltalában nem is védekeznek ellene s a fürkészdarázsok által legalább a természet gondoskodna a vértetű szaporodásának némi korlátozásáról.

GAZDAKÖRI ÉLET.

Havasalji gyümölcs-termelésünk hasznossága.

Ezelőtt 22 évvel kezdtem foglalkozni gyümölcsfa ültetéssel, látva a meglévő régi vén fáknak a szép és ép termését és nagy hozamát. Minden évben vettem 1000 drb. oltványt Nagyenyedről. — Ezeket a gyümölcsfákat úgy a községben, mint a szomszéd községekben osztottam ki az embereknek és e fák most már szép eredményt produkálnak. A gazdálkodó emberek megfigyelték az én kezelésem és utánzózták, most már majd mindnek van kisebb-nagyobb gyümölcsöse és termése is. Az időben itt levő intelligens főjegyzőnk Farkas Gábor barátom figyelmeztetett, hogy ha sok gyümölcs lesz, nem lesz kinek eladni még az enyémet sem, nemhogy az emberekét, én akkor csak annyit mondhattam, legalább ha mindenkinek van, nem lopják az enyémet. Minden fát magam ültettem. Száz darab diófát is ültettem, de bizony 8—10 drb. hoz még termést. Itt bebizonyosodik, hogy én ültettem a diófát, de más szedi le a diófát. Ennél tehát háládatosabb az alma és szilva. Jó termés esetén, ami jó kezelés és ügyelet mellett majd minden évben következik, volt év, hogy annyit adott, mint a buza.

A havas alatt úgy a piros, mint a zöld batul, az aranypármen, a Jónathán, a bőralma, a renetfélék szeretik úgy a talajt, mint a klímát.

Józsa Gyula.

Kisebbszakközlemények.

Védekezés a vértetvek ellen. Ott, ahol a téli gyümölcsfavédekezést elmulasztották, most tavasszal kell a vértetvek továbbszaporodásának elejét venni. Ilyenkor a vértetves sebhelyeket éles késsel az eleven részig ki kell faragni és Almolával bekenni. Így nemcsak a vértetvek letelepedését akadályozzuk meg, hanem meggátoljuk azt is, hogy különböző gombabetegségek a sebhelyeken keresztül támadhassák meg a fákat. Abban az esetben, hogyha már a fák lombos állapotban vannak és a vértetvek a fiatal hajtásokat megtámadják, permetezéssel védekezünk és e célra 2—3%-os oldatot használunk a fertőzés erősségéhez mérten. A Thanol kívülről ható borméreg, mely csak azokat a területeket öli meg, amelyeket oldata ér, ezért a permetezésnek, mint általában a gyümölcsfavédekezésnek alaposnak kell lennie. A gyümölcs-termelőnek elsősorban anyagi érdeke, hogy termését teljes egészében szüretelje le és a piaci értékesítés szempontjából szép és egészséges gyümölcsöt termeljen.

D. I. M.

Szőlő virágainak hiányos megtermékenyülése. Hogy termés fejlődhesen, a virág porzójának a virág bibéjét meg kell termékenyíteni. A portok, amint megérik, felreped, kihullnak belőle a hímorsejtek, rájutva a bibére, hol annak nedvessége folytán tömlőt hajtanak és a bibeszáron át a maghóba jutnak s a benne levő magrügyeket megtermékenyítik. Ha a megtermékenyítés nem következik be, a virág elszárad, lehull s azt szokták mondani: *rüg*. — Az elrügök okai: 1. a fajta, amely sajátságát örökölte pl. a rügös Kövidinka, 2. vannak szőlőfajták, amelyeknél a porzó hamarabb fejlődik ki, érik be s reped fel, mint a bibe, így a megtermékenyítés nem következhetik be, ilyenek: Sárfehér, Vörösdinka, az ily fajtaakat keverten kell ültetni, 3. az állandó elrügést a porzók állása is befolyásolhatja. Vannak szőlőfajták, amelyeknél a porzók szára rövidebb a bibeszáránál s viszont vannak olyanok is, amelyeknél a porzók a termőtől elgömbölyve erősen a föld felé hajlottak, az ily fajtaakat képtelenek a megtermékenyülésre, 4. az elrügést a metszés és a talaj is okozhatja. Vannak fajta, melyek kötött, erős talajban rövid metszés mellett, túl táplálkozás következtében rügnak. ilyen pld. Alexandriai fehér moskotály, a Sárga Damascusi, a Génuai zamatos stb., míg viszont vannak fajta, amelyek a hosszú metszést nem türik, ilyen a Mézesfehér stb., 5. végül az időjárás is befolyással lehet a virágzásra, illetve az elrügésre, pl. virágzáskor nagy a szárazság, vagy sok a csapadék stb.

Szlávik.

Kérdés: A szőlőmoly az utóbbi években szőlőmben nagy mértékben lépett fel, mit tegyek ellene?

Felelet: A szőlőmoly ellen a kitünően bevált Arzól az arzéntartalmu permetezőszerezellel védekezhetsz. Az Arzola vízzel, vagy más permetlével, mint a bordóilé, elkeverve alkalmazandó és pedig 100 liter permetléhez 40 dkg. Arzola szükséges. Az Arzola permetezést május vége felé a molypille rajzásának észlelete után 4—5 napra okvetlen el kell végezni, de ajánlatos már előbb a szőlő első permetezésénél Arzólát is használni, mert könnyen elkésünk vele. A tökéletes eredményhez szükséges, hogy a rajzás alatt a tojásból kikelő hernyó megjelenése első pillanatában már mérgezett eledelre találjon és elpusztuljon. Mivel a molyfajok rajzása nem egyöntetű, szükséges, hogy a bordóilével való általános permetezésnél hozzákeveréssel mindig használjunk Arzólát. Tökéletes eredményt érünk el, ha az Arzola permetezések között Molex porozást is végeztetünk, mert a finom por könnyebben hatol be a lombzat belsejébe és a fűrtök közzé, mint a permetlé. Az első Molex porozás a szőlő virágzása idejében, a második július végén történjék.

Védekezés az almamoly ellen. A gyümölcsstermelés jövedelmezősége minden esetben a gazda gondosságától függ. Féregmentes, piacálló értékes gyümölcs csak egészséges kártevőktől megvédett fán terem. — Hazánkban különösen az almamoly pusztítása ellen kell a gazdának okszerűen védekeznie, mivel ezen védekezés elmulasztásának tudható be, hogy dacára annak, miszerint nálunk olyan alma-termésnek kellene lenni, hogy abból kivételre is jutna, mégis már december—január hónapokban behozatalra szorulunk, hogy a belföldi szükségletet fedezni tudjuk. Az almamoly ellen való védekezés pedig igen egyszerű. Egy kis fáradtsággal és gondossággal a gazda teljesen egészséges féregmentes gyümölcsöt termelhet. Szükséges ehez azonban, hogy idejében és okszerűen olyan arzéntartalmú készítménnyel permetezzen, amely termését ettől a kártevőtől megóvjá, illetőleg azt elpusztítja. Az almamoly ellen igen jól bevált ilyen arzéntartalmú permetezőanyag az Arzola. Az első Arzola-permetezést a virágszirmok lehullásakor azonnal adjuk meg, mivel ez az az idő, amidőn az almamoly első generációja rajzani kezd. Tudva azt, hogy az almamolynak három generációja van, mely alkalommal minden nősténylepke 280 tojást rak le, melyből ugyanannyi hernyó kel ki, a permetezést egész nyáron többször kell megismétel-nünk, hogy a fa a rajzási idő alatt mindig mérgezett legyen és ezzel a moly hernyóinak a gyümölcsbe való befurakodását megakadályozzuk. Természetes az, hogyha az első permetezést alaposan és jól végeztük, kevesebb permetezésre van szükség, mert ha az első generációt tönkretettük, megszüntettük vele a későbbi generáció létrejöttét. Általában három kétheten-ként végzett permetezés teljes eredménnyel jár.

Diófát metszeni tavasszal nem szabad. Egyébként is a diót nem szokás metszeni, mert koronája megfelelően formás és ritka állású, termést pedig metszés nélkül is hoz. Ha valamely ágát mégis el kell távolítani, úgy ezt június végétől kezdve tegyük meg.

Egres dugványozható június végén úgy, hogy az érettebb hajtásokat 25 cm.-re vágjuk, alsó leveleit leszedjük és 40 cm.-es sorokban egymástól 10 cm távolságra jól felásott porhanyó-talajba elduggatjuk, öntözzük és árnyékoljuk, őszig begyökeresednek. Csak jó fajtát érdemes szaporítani.

Ujonnan ültetett fákon jelentkező virág-bimbókat szedjük le és ne engedjük, hogy termést hozzanak, mert csak feleslegesen kimerítenék a fa erejét, ha ezt elmulasztottuk volna, úgy a kis gyümölcsöt szedjük le és ne sajnáljuk, mert amugysem nagy veszteséget jelent, viszont a fa életerejét különben gyengítené.

A friss trágya a növényeknek olyan, mint a sós eledel, — sok vizet, bőséges öntözést kíván.

Törvények, rendeletek.

Munkáscsoportok kedvezményes utazása. A CFR vezérigazgatósága úgy az ipari, mint a mezőgazdasági munkások részér kedvezményes vasuti utazást biztosított. A munkásokat padokkal ellátott fedett teherkocsikban szállítják, amelyekben fél harmadosztályos jegyekkel utazhatnak. Ezeket a kocsikat személy vagy gyorsvonatokhoz csatolják, hogy a munkásokat minél előbb rendeltetési helyükre lehessen szállítani. A csoportos utazáshoz a jegyet huszonnégy órával előbb kell kérni. Mezőgazdasági munkásokat, vagy erdei munkásokat, ha legalább tizenötön vannak és az érkezési állomás hatóságával igazolják, hogy munkahelyre utaznak, a rendes harmadosztályú kocsikon való utazásnál negyven százalékos kedvezmény illeti meg. Az ilyen csoportos utazásnál azonban a vonat

indulása előtt legalább egy órával jelentkezniök kell az állomásfőnöknél.

A borjuvágások korlátozása megszűnt. A kormány még 1923-ban rendeletet adott ki, amellyel az állatállomány szaporítása érdekében a borjuvágásokat bizonyos korlátozás alá helyezte. A földmívelésügyi miniszter javaslatára a minisztertanács e korlátozásokat megszüntette, mert az ország marhaállománya annyira megnövekedett, hogy a borjuk korlátlan vágása állattenyésztési érdekeket már nem sért. A rendelkezés érvénye az egész ország területére szól.

Nem szabad csereberélni a kiosztott földeket. A földmívelésügyi minisztérium megújította azt a rendeletét, amelynek értelmében szigorúan tilos csereberélni a földbirtokreform kapcsán kiosztott földdarabokat.

IRODALOM

„Mezőgazdasági traktorok szerkezete és kezelése”. Írták: *Erdei János* és *Göllner János* a debreceni gazdasági akadémia műszaki tanárai. *Megjelent* a Tiszántúli mezőgazdasági kamara támogatásával, Debrecen 1928. *Megrendelhető* a gazdasági akadémia műszaki tanszékénél, *Debrecen, Pallagpuszta.* Ára: nyomtatványként való ajánlott küldéssel 50 pengő.

A meglepően szép papiroson, kitűnő nyomtatással kiadott könyvet nagyon értékesé teszi a szöveg közé illesztett sok pompás, tiszta rajzu kép, amik a különféle rendszerű traktorok valamennyi lényeges alkatrészének megismerését, a magyarázatot megértését nagyon megkönnyíti. A magyarázatnak pedig minden sora tanít, de meg a látszatát is kerüli, mintha: tanítani akarna.

Élvezettel olvassa, az is akit soha nem érdekeltek a gépek, és a könyv végére jutva: ismerősként üdvözlí a komplikált szerkezetű traktorokat is. Okosan tették az írók, hogy a bevágó műszaki kifejezések — kaloria, fajsúly, légköri nyomás stb. — értelmét is megmagyarázzák, a maga helyén mindeniket. *Tiszta szép magyarsággal* írták könyvüket a szakértők alaposságával. Amire vállalkoztak: kedvvel és szeretettel végezték.

A traktorok általános ismertetése után behatóan tárgyalja a könyv: a *kárburátoros*, az *izzófejés* és a *Dieselrendszerű* motorokat. Ismerteti ezután a *kocsiszerkezetet* és a *traktorok működését.* Bemutatja 15-féle traktornak szerkezetét pompás képek segítségével. Alaposan tárgyalja: a traktorok *munkabírása* és a *munkaköltsége* kérdését.

Ujabbán sokan szereztek be nálunk is traktort. — Az E. G. E. most virágvasárnapján tartott traktorbemutatónak is nagy közönsége volt. — Szükségesnek véltem ezért, *Erdei* és *Göllner* néhány héttel ezelőtt megjelent kitűnő könyvét az E. G. olvasóinak bemutatni. Aki megveszi, százanyierőt tanul az első olvasásra, mint a mennyit a könyvért kiadott.

Dr. Szentkirályi Ákos.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon.

SAJÁT TÖKÉI: 85 MILLIÓ LEJ.

Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhely-megyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyváradon Minden bankügyletet a legelőnyösebben véggez. — Engedélyezett devizabély. — Betéteket elfogad. — Aruraktár a vasut mellett. 2805

EGYLETI ÉLET

Felhívás

a Barcaságba rendezendő gazdasági tanulmányi kirándulásra való részvételre.

(Junius 10—16.)

Az E. G. E. folyó évi június hó 10—16 napjain a szász kisgazdák növénytermelésének, állattenyésztésének és gazdasági üzemrendszerének tanulmányozása céljából egy kirándulást rendez a Barcaságba. Az egyesület felhívja Erdély gazdaközönségét, hogy a tanulságos kirándulásra minél nagyobb számban vegyen részt. A kirándulásra való részvétel díja személyenként 4000 Lei. Ebben az összegben benne foglaltatik az utiköltség, a szálloda és a reggeli, ebéd, vacsora költsége.

Jelentkezéseket elfogad június hó 6-ig az E. G. E. titkári hivatala. A jelentkezéssel egyidejűleg a részvételi díj is beküldendő. A kirándulás utitervét az alábbiakban ismertetjük:

Junius 10. Találkozás június hó 10-én, vasárnap d. e. Kiskapuson az állomáson a d. u. 2 óra 2 perckor Kolozsvár felől érkező vonatonál. Napiprogram: Autóbuszon folytatva az utat a nagyekemezői kisgazdaságok és Ambrosi Mihály ur szőlőgazdaságának megtekintése. Estére Medgyesre érkezés. Meghálás Medgyesen.

Junius 11. D. e. a megyesi szász földmives iskola, *Théil* Ede és *Connert* Testvérek gazdaságának megtekintése. Ebéd Medgyesen. D. u. utazás Segesvárra Reinhardt Albert kómlóskertjének és Segesvár városának megtekintése. Meghálás Segesváron.

Junius 12. D. e. Segesvárról indulva Fehéregyházán *Orendi* Ottó mintagazdaságának, Kézden, Kóhalomban kis mintagazdaságok és a kisgazdák takarmánysilóinak megtekintése. D. u. a földvári földmives iskola, mintagazdaságok és cukorrépa-termelés megtekintése. Meghálás Földváron.

Junius 13. D. e. dr. *Stephani* Vilmos növény-nemesítő gazdaságának és a cukorgyári mintagazdaságnak és állattenyésztésnek a megtekintése. D. u. a fodormentaolajgyár Petersbergen a szász földmivesek mintagazdaságainak megtekintése. Meghálás Brassóban.

Junius 14. D. e. kirándulás a Cenk tetőre. Tej- és egyéb gazdasági intézmények megtekintése. D. u. dr. *Himesch* ur méhészetének és *Kraus* és *Wilk* urak feketehalomi kertészetének megtekintése. Meghálás Feketehalomban.

Junius 15. D. e. Sárkány, Fogaras, Szombattalva és Felek környéke növénytermelésének és állattenyésztésének megtekintése. Ebéd Feleken. D. u. Nagyszebenben az Amylon burgonya-feldolgozó gyár megtekintése. Meghálás Nagyszebenben.

Junius 16. D. e. Kisdisznod, Nagysisznod környéke gazdasági viszonyainak megismerése. Ebéd Nagysisznodon. D. u. Nagycsür, Szelindek, Russ, Nagyselyk, Egerbegy és Aszszonyfalván át Kiskapusra érkezés, honnan 4 óra 21 p. kor hazaindulás.

Tekintettel a tanulságos és változatos, gazdag programra, valamint a kirándulással járó költségek csekély voltára kívánatos volna, hogy azon a kis és nagyobb gazdák köréből egyaránt minél számosabban vegyenek részt. Amennyiben helyenként az egyes kisgazdák saját erejükön nem tudnák az utat megtenni, a községi gazdakör, hitel- vagy fogyasztási szövetkezet támogatását kérik, mert haladni csak úgy tudunk, ha tanulunk és erre áldozunk is. E kirándulásra pedig a tanulásra bő alkalom fog nyílani.

Azzal a reménységgel várjuk a jelentkezéseket, hogy a tavalyi igen jól sikerült bányati tanulmányi kirándulás után, ez alkalommal nagyobb lesz a kirándulásra résztvevők száma.

